

Kraften i Kristi oppstandelse
side 3

Luthers teser
side 5

Et kunstverk
side 8

Gud gir all trøst
side 11

Nr. 1 2017 - 37. ÅRGANG

BIBEL OG BEKJENNELSE

UTGITT AV DEN LUTHERSKE BEKJENNELSESKIRKE

BIBEL OG BEKJENNELSE

utgis av Den Lutherske Bekjennelseskirke.
ISSN 0806-5365

Bladet kommer ut med fire nr. pr. år.

Frivillig abonnementsavgift kr 150,- pr. år.

Redaksjon:

Egil Edvardsen (ansv. red.),
Birgit Johannessen, Kjell Petter Bakken
og Tor Jakob Welde.

Redaksjonens adresse:

Solåsveien 20, 4330 Ålgård.

E-post: egil.edvardsen@luthersk-kirke.no

Internett: www.luthersk-kirke.no

Bankgiro: 3361 16 43948.

Ekspedisjon: Omega trykk, 4016 Stavanger.

**DEN LUTHERSKE
BEKJENNELSES-
KIRKE (LBK)**

• Den Lutherske Bekjennelseskirke er en evangelisk-luthersk kirke som tror at Gud har gitt hele verden det glade budskap om den forsoning som har skjedd i Kristus. Vi tror at Jesus Kristus er sann Gud, at han er blitt menneske for vår skyld, levde et liv uten synd, lidt og dødt i vårt sted og oppstått fra de døde. Vi tar imot denne forsoning gjennom troen, får tilgivelse for alle våre synder og har løfte om evig liv sammen med Gud. Hensikten med vår kirkes eksistens er å føre videre dette glade budskap, og samles omkring forkynnelsen, dåpen og nattverden for å vokse i den tro vi har fått av Gud.

• Vår kirkes tro har en eneste grunnvoll, nemlig det Ord som Gud har gitt oss i Det gamle og nye testaments hellige skrifter. Det er Gud selv som har inspirert de menneskelige forfatterne av Bibelens 66 bøker, og derfor må disse skrifter ikke betraktes som menneskelige produkt, men som Guds eget ord. Bibelens ord er den eneste normen for sann kristen lære. Vi tror at Bibelen må leses ut fra dens egenart og karakter. Poesi må leses som poesi, historie som historie, og så videre.

• Vi bekjenner oss til de lutherske bekjennelsesskriftene som er samlet i Konkordieboken fra 1580, ettersom vi har funnet at de overensstemmer helt med vår kirkes eneste grunnvoll, Bibelen.

• Vår tro er ikke ny, men har funnes i alle tider, der mennesker har tatt imot Guds ord og rettet seg etter det. Fordi vi vet at vi er store syndere for Gud, behøver vi Guds ords rene og klare undervisning der tilgivelse og oppreisning gis oss i forkynnelsen av Jesu forsoningsverk.

• LBK deler tro og kirkefelleskap med KELK, Den konfesjonelle evangelisk-lutherske konferansen, som består av 20 medlemskirker rundt omkring i verden, blant annet Evangelisch-Lutherische Freikirche i Tyskland, Evangelical Lutheran Synod og Wisconsin Evangelical Lutheran Synod i USA. I alt er vi omkring en halv million kristne i dette internasjonale fellesskap. Det er vårt håp at flere skal komme med i vårt fellesskap der Frelseren Jesus og syndenes tilgivelse alltid står i sentrum.

REDAKSJONELT

«Jeg er bundet til Skriften»

«Min samvittighet er fanget av Guds Ord, og jeg verken kan eller vil tilbakekalle noe, for det er verken trygt eller rett å handle mot samvittigheten. Må Gud hjelpe meg! Amen.»

Dette er Martin Luthers berømte ord da han sto framfor riksdagen i Worms i 1521. Pavedømmet krevde av ham at han skulle trekke tilbake alt det han hadde skrevet og sagt. Paven ville at Luther skulle bøye seg under hans autoritet. Men Luther nektet å bøye seg. Han kunne ikke bøye seg for noe annet enn Guds Ord. «Jeg er bundet til Skriften,» sa han.

Vi feirer i år 500-års jubileet for den lutherske reformasjonen. Et annet sted i dette nummeret av Bibel og Bekjennelse, kan du lese om de 95 tesene mot avlatshandelen som Luther publiserte den 31. oktober 1517. Publiseringen av disse tesene var på mange måter selve startskuddet for reformasjonen. For Luther hadde det i flere år blitt stadig klarere at det var noe alvorlig galt med kirken. Den hadde forlatt de gamle stiene. Framfor alt hadde den forlatt Skriften som øverste autoritet i kirken. Skriften var blitt erstattet av paven og tradisjonen.

Men når man erstatter Guds ord med feilende menneskers ord og tradisjoner, blir resultatet skjebnesvangert. Den antikristelige avlatshandelen som gjorde det mulig å kjøpe seg syndenes tilgivelse, var på en måte dråpen som gjorde at begeret av ubibelske og antikristelige lærer ble fullt.

Samtidig var avlatshandelen bare en naturlig konsekvens av en lære som knytter frelsen til menneskets egne gjerninger. Dersom vi kan bli frelst ved vårt eget bidrag, er det jo fint å vite at vi kan kjøpe oss frelsen. Et tydeligere bevis på at den katolske kirkes lære er en antikristelig lære, finnes knapt. For om jeg kan kjøpe meg frelse hos Gud ved å betale for et avlatsbrev, hva skal jeg da med Kristus? Hva skal jeg da med han som brakte et fullkomment offer for all synd én gang for alle da han døde for hele menneskeheten på korset? Jeg trenger ikke Kristus dersom jeg kan frelse meg selv med mitt eget bidrag eller offer, enten det er penger, gods, anger, tårer, gjerninger, bønn, bønner, pilegrimsvandring osv.

Likesom alle andre falske lærer var også den katolske gjerningslæren et resultat av at Guds ord ikke lenger får være høyeste autoritet og eneste rettesnor. Derfor var den lutherske reformasjonen først og fremst en tilbakevending til *Skriften alene*. For når kirken vender tilbake til Skriften, blir den også reformert når det gjelder alle andre lærer. Da får den en klar og tydelig bekjennelse. Da blir læren om rettferdiggjørelse av *nåden alene* ved *troen alene* den faste grunnvoll som kirken kan bygge hele sin virksomhet og all sin forkynnelse og undervisning på.

«Jeg er bundet til Skriften,» sa Luther. Hans overbevisning og tydelige bekjennelse bygde på Skriften. En overbevisning og bekjennelse som bygger på Skriften, står støtt. For den bygger på Guds ord som aldri kan forgå.

Egil Edvardsen

Kraften i Kristi oppstandelse

AV MARTIN LUTHER

Om vi vil fatte kraften i Kristi oppstandelse rett, må vi forestille oss to bilder. Det første er det sørgelige, elendige, jammerlige og blodige bildet, som vi så på Langfredag. Da hang Kristus mellom mordere og døde i store smerter. Dette bildet skal vi betrakte på denne måten: Alt dette skjedde for våre synders skyld. Som den sanne, evige prest ga han seg selv som offer for våre synder og med sin død betalte han for dem. For hvert menneske skal vite at hans synder har såret Kristus og påført ham en veldig pine. Hans lidelser var for mine og dine synder.

Så ofte vi tenker på dette sørgelige og blodige bildet, skal vi se våre synder i det. Vi skal tenke på Guds forferdelige vrede som vi har fortjent med våre synder, en vrede som er så stor at ingen skapning kan bære den eller forsone den uten Guds Sønnens offerdød. Men om vi bare skulle ha dette sørgelige bildet for oss hele tiden, ville det bli alt for fryktelig og utålelig for oss.

I vår trosbekjennelse står disse to artiklene sammen, nemlig at *Kristus er korsfestet*, død og begravet og har fart ned til helvetet, og at *han på*

den tredje dagen har oppstått fra de døde. Av dette forstår vi at det sørgelige bildet ikke varer lenge. For før tre dager er gått, bringer vår kjære Herre Kristus et annet, vakkert, levende og gledelig bilde med seg. Det forteller at vi ikke bare skal få denne trøst at våre synder ved Kristi død er tatt bort og utslettet, men også at vi ved hans oppstandelse skal ha en ny rettferdighet og et evig liv.

Paulus sier i Rom 4,25: *Kristus er gitt for våre overtreidelser og oppreist for vår rettferdiggjørelse*. Og i 1 Kor 15,17-19: *Men dersom Kristus ikke er oppstått, da er deres tro forgjeves. Da er dere ennå i deres synder. Da er også de fortapt som er sovnet inn i Kristus. Håper vi bare på Kristus i dette liv, da er vi de mest elendige av alle mennesker*.

Liksom du først så at dine synder naglet ham til korset, ser du her at det ikke er noen synd mer, men bare rettferdighet; ingen smerte eller sorg, men bare glede; ingen død, men bare liv, ja, evig liv, som langt overgår dette jordiske livet.

Dette bør få oss til å juble av glede. Å betrakte det første bildet er fryktelig, men når vi ser på dette gledelige bildet om oppstandelsen

og tenker over årsaken til det, da blir det meget trøstefullt og salig. For her møter vi Guds store og usigelige kjærlighet til det fattige, syndige mennesket. Av hele sitt hjerte forbarmer han seg over vår elendighet og skåner ikke sin enbårne Sønn, men overgir ham til korset og døden. Han tar dine og mine synder, som er så tunge for oss at vi går til grunne under dem, og legger dem på sin Sønn, som er en evig Gud, og som alene kan bære dem. Der finner du dem nå. La dem bare ligge der. For på et bedre sted kan du ikke legge dem. Der trykker de deg ikke. Der blir du ikke nedtyngt av dem.

Dette er den herlige og gledelige trosartikkel, som alene gjør oss til kristne. Dersom vi vil være rette kristne, skal vi innprente denne artikkelen sterkt i våre hjerter ved troen, at Kristus har båret våre synder på korset, betalt for dem med sin død og er oppstått igjen for vår rettferdighets skyld. Jo fastere vi tror dette i våre hjerter, jo større trøst og glede finner vi. Dette bildet kan ikke annet enn å glede deg. Kristus ble lagt i graven, elendig og jammerlig for dine synders skyld, men nå ser

du i ham et rent, vakkert og levende menneske. Ved dette bildet blir du forsikret om at dine synder er borte og ikke mer til stede.

Den som i troen fatter dette bildet, har stor salighet. I den oppstandne Kristus Jesus ser han ikke en som er blodig og såret, men en som er vakker og herlig. For likesom han for våre synders skyld var blodig og hang på korset, er han nå herlig, ren og levende, slik at vi kan glede oss

og trøste oss ved ham. Alt sammen har jo skjedd for vår skyld.

Derfor skal vi flittig og vel betrakte dette gledelige, vakre og trøstefulle påskebildet. For i dette bildet er det verken synd eller død. Dersom dine synder vil anfekke deg, og samvittigheten bedrøver deg for alle synder du har gjort, og dersom din tro er svak, så hold deg til dette bildet og si: Det er sant, jeg er en synder, jeg er svak i troen, det kan

jeg ikke nekte for. Men jeg trøster meg med det at jeg vet at Kristus har tatt mine synder på seg og båret dem. Og på påskedagen sto han opp så all synd og straff dermed er forsvunnet.

Må vår kjære Herre Jesus Kristus, som har lovet å være vår trøst, gi oss sin Ånd og sin nåde, så vi rett lærer dette og bevarer det. Amen.

(Utdrag av en preken på 1. påskedag i Kirkepostillen.)

Vår lutherske arv

I 2017 feirer vi 500-års jubileet for den lutherske reformasjonen. Den 31. oktober 1517 publiserte Martin Luther sine berømte 95 teser mot avlatshandelen. Dette markerte den spede begynnelsen på det som etter hvert skulle utvikle seg til et fullt brudd med den romersk-katolske kirken og grunnleggelsen av de protestantiske kirkesamfunnene.

DEN LUTHERSKE BEKJENNELSESKIRKE

Das Neue Testament verdeutscht von Doctor Martin Luther

des Alten Testaments

Martin Luther på torget i Wittenberg.

Ny nettside!

Som en del av feiringen av reformasjonsjubileet, har LBK åpnet en egen nettside – Luther2017.media – med bilder og informasjon om Martin Luther og reformasjonen.

SJEKK DEN UT!

luther2017.media

Luthers teser mot avlatshandelen

AV EGIL EDVARDSEN

I 2017 feirer vi 500-års jubileet for den lutherske reformasjonen. Den 31. oktober 1517 publiserte Martin Luther sine berømte 95 teser mot avlatshandelen. Dette markerte den spede begynnelsen på det som etter hvert skulle utvikle seg til et fullt brudd med den romersk-katolske kirken og grunnleggelsen av de protestantiske kirkesamfunnene.

Hvorfor fikk de 95 tesene så stor betydning? Tesene var først og fremst en kritikk og protest mot den stadig økende avlatshandelen innenfor den romersk-katolske kirken. Hva var avlat? Hvorfor og hvordan utviklet handelen med avlatsbrev seg så kraftig?

Avlaten vokste fram av det romerske botssakramentet. I dette sakramentet ble det krevd tre forskjellige gjerninger av synderen:

1) I sitt hjerte måtte han føle sorg over synden; 2) han måtte bekjenne sin synd for en prest som så kunne avløse ham fra skylden som han hadde fått hos Gud og befri ham fra den evige straffen i helvete; 3) han måtte i tillegg gjøre botsgjerninger som skulle gjøre opp for de timelige straffene som også måtte sones og som kirken hadde makt til å pålegge ham. Eksempler på slike botsgjerninger var faster, bønner eller pilegrimsreiser. Dersom synderen ikke klarte å gjøre opp for alle syndene sine i livet, noe som selvfølgelig

gjaldt alle mennesker, måtte han sone resten av straffen i skjærsilden. Jo flere synder som ikke var sonet, desto lenger tid måtte han tilbringe i skjærsilden.

Avlaten ble utviklet for å hjelpe synderen fra disse timelige straffene og dermed forkorte tiden i skjærsilden. Ved å kjøpe avlat kunne synderen skaffe seg noen av de fortjenester som Kristus og helgenene hadde skaffet til veie. Kristus og helgenene hadde ved sine syndfrie gjerninger opparbeidet en slags overskuddskonto av fortjenester som alle syndere kunne få del i ved å betale avlat til kirken.

Det var den drevne og ivrige avlatshandleren, Johann Tetzel, som på mange måter ga støtet til at Luther forfattet og publiserte de 95 tesene. Tetzel var blitt ansatt av erkebiskop Albrecht i Mainz for å selge avlatsbrev i Brandenburg, som var nabo-territoriet til Sachsen hvor Luther bodde. Tetzel ble viden berømt for sine evner som avlatskremmer. Luther skrev senere om Tetzel at han mente at han hadde «frelst flere sjeler med avlaten enn St. Peter hadde gjort med sin forkynnelse». Tetzel hevdet at avlatens nåde var den samme som den nåde som forsoner en synder med Gud. Han skal også ha sagt at «straks pengene i kisten klinger, sjelene ut av skjærsilden springer». Avlaten ga ikke bare full tilgivelse for egne synder. Man

kunne også kjøpe avlat for sjelene som allerede befant seg i skjærsilden.

Resultatet av dette ble selvfølgelig at vanlige mennesker trodde at de ved å betale avlat til kirken, kunne få tilgivelse for syndene. De kunne så å si kjøpe seg en plass i himmelen. I tillegg slapp de å utføre alle de strevsomme botsgjeringene for å gjøre opp for seg.

Det sier seg selv at avlatshandelen etter hvert ble en meget lukrativ forretning. Deler av pengene ble sendt til pave Leo X som brukte dem til å bygge den enorme Peterskirken i Roma. Resten ble brukt til å berike biskoper og prester.

Luther ble mer og mer bekymret over den økende avlatshandelen som han så på som et forferdelig misbruk. I flere prekener han holdt i 1516 og 1517 advarte han kraftig mot den falske sikkerheten som avlaten ga menneskene. I en preken fra begynnelsen av 1517 sa han: «Gjennom avlaten oppnås ingenting annet enn at mennesket lærer å frykte syndens straff og flykte fra den, men ikke fra synden i seg selv.» Resultatet var en utbredt selvsikkerhet og løsluppenhet, hevdet han. Han hadde sett dette hos sine egne medlemmer som hadde reist til Brandenburg for å kjøpe avlat hos Johann Tetzel.

Også slottskirken i hans egen hjemby, Wittenberg, fikk etter hvert tillatelse til å selge avlatsbrev. Hvert år i den uken som innledes

med allehelgensdag (1. november), kunne folk komme til slottskirken for å se på og be framfor de 17 000 relikviene som var utstilt der og på denne måten få fritak for 125 000 år i skjærsilden. Luther benyttet derfor anledningen når det var mye folk til stede i Wittenberg, til å publisere sine 95 teser. Dagen før allehelgensdag, den 31. oktober 1517, spikret han tesene opp på kirkedøren til slottskirken. En kopi av tesene ble sendt til erkebiskop Albrecht av Mainz som hadde ansatt Tetzl.

Luthers hensikt var ikke å gjøre opprør mot den bestående kirken, men å utfordre til en grundig debatt om avlatspraksisen. Tesene skulle fungere som utgangspunkt for debatten. Han betraktet dem aldri som sitt siste ord om avlaten. Det ble imidlertid aldri noe av en slik debatt. I stedet ga tesene støtet til kraftige reaksjoner fra den katolske kirken.

De 95 tesene viser at Luther fortsatt var ganske mye preget av katolsk teologi. Han hadde ennå ikke nådd fram til full klarhet i læren om rettferdiggjørelsen ved troen alene, uten lovens gjerninger. Men i tesene peker han bl.a. på den forskjellen det var mellom Jesu kall til omvendelse og botssakramentet som de katolske

prestene forvaltet. Sann omvendelse, sier Luther, gjelder hele livet til den troende, hjertet så vel som gjerningene. I den aller første tesen sier han: «Når vår Herre og Mester Jesus Kristus sier: 'Omvend dere', vil han at hele livet til en troende skal bestå i omvendelse.» Det romerske botssakramentet besto i å bekjenne en og en synd og utføre botsgjeringer som en godtgjørelse for hver enkelt synd, gjerninger som kirken hadde makt til å pålegge hver enkelt synder. Når kirkens Herre kaller oss til omvendelse, sier han ingenting om en slik praksis, hevdet Luther.

Når Luther på denne måten satte spørsmålsteget ved et av den katolske kirkens viktigste sakramenter, utfordret han samtidig kirkens autoritet. Han utfordret prestenes makt og til syvende og sist pavenes makt og autoritet. Har paven makt over syndens straff? Kan paven tilgi skyld? I tese 6 sier Luther: «Paven kan ikke tilgi noen skyld, annet enn å erklære og vise til at skylden er blitt tilgitt av Gud.»

Avlaten kunne ikke hjelpe noen synder til å bli frelst, sa Luther. Ingen ble frelst ved å kjøpe avlat. I stedet henviste han alle syndere til Kristus. I tese 32 sier han: «De som tror at de kan bli visse om sin frelse

fordi de har avlatsbrev, vil bli evig fordømt sammen med sine lærere.» Og i tese 37: «Enhver sann kristen, enten han er levende eller død, har del i alle Kristi og kirkens velsignelser; disse gis ham av Gud, også uten avlatsbrev.»

Etter hvert som tesene spredte seg ut over Tyskland og også til Brandenburg hvor Tetzl var aktiv, ble avlatshandelen redusert til ca. en femtedel av det den hadde vært. Dermed utfordret Luther både kirkens autoritet og dens inntekter.

For oss er imidlertid hovedsaken i den reformasjonen som Luther satte i gang, oppgjøret med den katolske gjerningslæren. En lære som går ut på at synderen selv kan kjøpe seg fri fra syndens straff, enten ved penger eller ved å gjøre botsgjeringer, er imot Guds ord. Det mest alvorlige er at en slik lære tar æren for vår frelse fra Kristus, han som ved sitt liv og sin lidelse og død gjorde fullkommen soning for alle våre synder (Rom 3,24; Rom 5,9-10; Rom 8,1; Hebr 9,26; 1 Joh 2,1). Om vi selv kan gjøre opp for våre synder, hva skal vi da med Kristus? Og en lære som tar æren fra Kristus, hva er det annet enn en antikristelig lære?

LUTHERROSEN

AV TOR JAKOB WELDE

Lutherrosen er det mest kjente visuelle symbolet for reformasjonen og den evangelisk-lutherske kirke. Martin Luther designet den selv – «et merke som uttrykker min teologi» – og begynte å bruke den allerede i 1517. Slik forklarer han hva den symboliserer:

- Først, et **svart kors** i et **rødt hjerte** – dette skal minne meg om at vi blir frelst ved troen på den korsfestede. For med hjertet tror vi så vi blir rettferdige. Selv om det er et svart kors, som trykker og gjør vondt, så lar det hjertet få beholde sin naturlige farge. Det vil si: det dreper oss ikke, men holder oss i live.
- Hjertet skal stå i midten av **en hvit rose** – for å vise at troen gir glede, trøst og fred. Derfor må rosen være hvit, ikke rød. For hvit er åndenes og englenes farge.
- Denne rosen skal stå i et **himmelblått** felt – for denne gleden i ånden og troen er begynnelsen på den himmelske gleden som venter der fremme, den vi allerede nå griper i håpet, selv om den ennå ikke er blitt åpenbart.
- Rundt det blå feltet er en **ring av gull** – fordi saligheten i himmelen varer for evig, uten noen ende; og den overgår all glede og eiendom, slik som gull er det ypperste, mest kostbare metall.

Fra tidlig på 1520-tallet var lutherrosen inkludert på tittelbladet når Luthers skrifter ble trykket og utgitt. I begynnelsen var den i svart-hvitt, med initialene hans, M.L.

Senere lot boktrykkerne lutherrosen få fremstå i farger, håndkolorert, ett og ett eksemplar.

I et brev til sin medarbeider Philipp Melanchthon skriver Luther i september 1530 at han nettopp har mottatt en signetring av gull med symbolet sitt på, en gave fra prins (senere kurfyrste) Johann Fredrik («der Grossmütige»). Denne ringen brukte Luther til å signere brev og skrifter han sendte ut, som et segl og bevis på at de var ekte.

«Kristus på korset» av Lucas Cranach den eldre (1472-1553).

Kristus på korset

Et kunstverk fra reformasjonen

AV TOR JAKOB WELDE

Reformasjonen førte til forandringer på mange områder, også innen kunsten. Tidligere hadde kunstnerne vært ganske opptatt med fremstillinger av jomfru Maria og en mengde helgener med glorier over hodet, samt paver, erkebiskoper og andre kirkelige personer. Men nå ble en del kunstnere ivrige etter å være med å formidle Luthers teologi, evangeliet som var blitt oppdaget på nytt. Et godt eksempel på dette er det kjente maleriet «Kristus på korset» av Lucas Cranach den eldre (1472-1553). Her er det *læren* kunstneren ønsker å formidle – læren om frelsen. Ja, han er så ivrig, og dette betyr så mye for ham, at han faktisk har malt seg selv inn i bildet.

Først og fremst, i midten av maleriet, ser vi hovedpersonen, Jesus fra Nasaret, jødernes konge (INRI) på korset, med tornekransen på hodet. Han har sagt «det er fullbrakt» og utåndet, og det blør friskt fra et sår i hans side (Joh 19,34).

Men hvorfor var denne lidelsen og offerdøden nødvendig? Cranach forklarer med en dramatisk scene i bakgrunnen, like bak korset: Menneskeheten var i en fortvilt situasjon; vi ser en redd, halvnaken mann som jages av døden og djevelen (et skjelett og en slags drage-lignende skikkelse) mot fortapelsen i helvetes ild. Moses er ikke til noen hjelp eller trøst, der han står og løfter tavlene med De ti bud. For Loven viser oss vår synd og fordømmer oss. Vi mennesker klarer aldri å frelse oss selv ved gjerninger vi gjør.

Litt lenger oppe, bak til høyre i bildet, ser vi en del telt. Det er israelsfolkets leir i ørkenen. På bakken ligger døende mennesker, bitt av giftslanger. Men: når de ser opp på kobberslangen som Moses har plassert opp på en pøle, etter befaling fra Herren, så berger de livet (4 Mos 21,6-9). Denne hendelsen peker fram mot Jesu frelsesdød på korset. Som han selv sa: «Slik Moses løftet opp slangen i ørkenen, slik må Menneskesønnen bli løftet opp, for at hver den som tror på ham, skal ha evig liv» (Joh 3,14-15).

Fortsatt i bakgrunnen, lenger oppe, ser vi en engel som forkynner evangeliet til noen sauegjeterere: I dag er det født dere en frelser.

Vi flytter blikket til forgrunnen, på venstre side av maleriet, hvor vi ser den oppstandne Kristus, som har gått seirende ut av graven og tramper på både døden og djevelen. Han ser på oss, som om han sier: «Se, hva jeg gjør. Dette har jeg gjort for dere.»

Til slutt ser vi på høyre side av bildet, de tre personene lengst fremme. Nærmest korset har vi døperen Johannes, kledd i en kappe av kamelhår og noe purpurrødt tøy. Han peker samtidig opp på korset og ned på det hvite lammet: «Se, Guds Lam som bærer verdens synd.»

Ved siden av Johannes står en hvitskjegget mann med hendene klare til å tilbe Jesus. Dette er kunstneren selv, Lucas Cranach den eldre. Men hva er det som treffer ham i hodet? Det er blodet som spruter ut fra såret i Jesu side. Cranach ser rett

på oss, som om han har noe viktig han vil si: «Jeg tror på Herren Jesus, den korsfestede, og tilber ham. Jeg er frelst på grunn av hans dyrebare blod som ble utgytt på korset. Dette maleriet er min personlige trosbekjennelse og vitnesbyrd. Han døde for nettopp meg – og for deg. Tro på ham!»

Like ved kunstneren står vennen hans, reformatoren Martin Luther, og peker på Den hellige skrift. Den åpne bibelen viser 1 Joh 1,7: «Blodet fra Jesus, hans Sønn, rensar oss for all synd» - og Hebr 4,16: «La oss derfor frimodig tre fram for nådens trone, så vi kan finne barmhjertighet og finne nåde som gir hjelp i rette tid.»

Maleriet blir som en oppsummering av reformasjonens hovedbudskap: Et menneske blir rettfærdiggjort ved troen alene, for Kristi skyld, av bare nåde. Vi kan ha frelsesvisshet og være frimodige. For Jesus som døde på korset, han er oppstått og han lever, han har beseiret døden og djevelen for oss. Dette er sant og visst; det som Gud har fortalt oss i Skriften kan vi stole fullt og fast på.

Lucas Cranach den eldre begynte å male bildet i året 1552. Det ble det aller siste maleriet hans, han rakk ikke å gjøre det ferdig før han døde året etter. Men sønnen, Lucas Cranach den yngre (1515-1586), fullførte verket i 1555, og det fikk sin plass over alteret i Peter og Paulus-kirken i Weimar, Tyskland, hvor det fortsatt befinner seg den dag i dag.

LUTHERS LILLE KATEKISME

I. De ti bud

Hvordan et familieoverhode på en enkel måte skal lære husfolket sitt.

DET FØRSTE BUD

Du skal ikke ha andre guder enn meg.

Hva betyr det?

Vi skal frykte, elske og stole på Gud over alle ting.

DET ANDRE BUD

Du skal ikke misbruke Herren, din Guds navn, for den som misbruker hans navn, vil ikke Herren holde uskyl-dig.

Hva betyr det?

Vi skal frykte og elske Gud så vi ikke ved hans navn banner, sverger, driver med magi, lyver eller bedrar, men påkaller det i all nød, ber, lover og takker.

DET TREDJE BUD

Du skal holde hviledagen hellig.

Hva betyr det?

Vi skal frykte og elske Gud så vi ikke forakter forkynnelsen og hans ord, men holder det hellig og med glede hører og lærer det.

DET FJERDE BUD

Du skal hedre din far og din mor, så det kan gå deg vel og du kan leve lenge på jorden.

Hva betyr det?

Vi skal frykte og elske Gud så vi ikke forakter eller hisser opp våre foreldre og overordnede, men respekterer dem, tjener, lyder, elsker og verdsetter dem.

DET FEMTE BUD

Du skal ikke slå i hjel.

Hva betyr det?

Vi skal frykte og elske Gud så vi ikke skader vår nestes kropp eller gjør ham noe vondt, men hjelper og støtter ham i all nød.

DET SJETTE BUD

Du skal ikke bryte ekteskapet.

Hva betyr det?

Vi skal frykte og elske Gud så vi lever et rent og anstendig liv i ord og gjerninger, og enhver skal elske og ære sin ektefelle.

DET SJUENDE BUD

Du skal ikke stjele.

Hva betyr det?

Vi skal frykte og elske Gud så vi ikke tar vår nestes penger eller eiendeler, og ikke skaffer oss det ved falske varer eller uærlig handel, men hjelper ham å bevare sin eiendom og bedre sine livsvilkår.

DET ÅTTENDE BUD

Du skal ikke si falskt vitnesbyrd mot din neste.

Hva betyr det?

Vi skal frykte og elske Gud så vi ikke lyver om vår neste, forråder ham, baktaler ham eller gir ham et dårlig rykte, men unnskylder ham, taler vel om ham og tar alt i beste mening.

DET NIENDE BUD

Du skal ikke begjære din nestes hus.

Hva betyr det?

Vi skal frykte og elske Gud så vi ikke med list prøver å få tak i

vår nestes arv eller hus og skaffer oss det ved å late som vi har rett til det, men hjelper og støtter ham så han får ha sitt i fred.

DET TIENDE BUD

Du skal ikke begjære din nestes ektefelle, arbeidsfolk, husdyr eller noe som tilhører ham.

Hva betyr det?

Vi skal frykte og elske Gud så vi ikke lokker eller lurer fra vår neste hans ektefelle, arbeidsfolk eller husdyr, men formaner dem til å bli hos ham og gjøre sin plikt.

SAMMENFATNING

Hva sier Gud om alle disse budene?

Han sier:

«Jeg, HERREN din Gud, er en nidkjær Gud som straffer barn i tredje og fjerde ledd for fedrenes synd når de hater meg, men viser trofast kjærlighet i tusen slektsledd mot dem som elsker meg og holder mine bud.»

Hva betyr det?

Gud truer med å straffe alle dem som bryter disse budene. Derfor skal vi frykte for hans vrede og ikke bryte dem. Men alle dem som holder disse budene, lover han nåde og alt godt. Derfor skal vi også elske ham, sette vår lit til ham og med glede holde hans bud.

Gud gir all trøst

AV DAVID EDVARDSEN

«Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, den Far som er rik på barmhjertighet, vår Gud som gir all trøst! Han trøster oss i all vår trengsel, så vi skal kunne trøste dem som er i trengsel, med den trøst vi selv får av Gud. For om vi har rikelig del i Kristi lidelser, får vi ved Kristus også rikelig trøst. Lider vi nød, er det for at dere skal få trøst og frelse. Blir vi trøstet, er det for at dere skal få den trøst som gjør at dere holder ut de samme lidelser som vi må tåle. Vårt håp for dere står fast. For vi vet at slik dere har del i lidelsen, har dere også del i trøsten» (2 Kor 1,3-7).

«Dere er elendige trøstere, alle sammen», sa Job til vennene sine som hadde kommet for å trøste ham i hans nød, men som ga ham dårlig trøst (Job 16,2).

I grunnen er all menneskelig trøst tom og nytteløs. Eller er det kanskje en trøst å si til noen som har blitt rammet av en stor ulykke: Det finnes andre som har det like ille som deg. Eller er det trøst å si til noen som har dødsangst eller til noen som sørger over en nærmestes død: Vi må jo alle dø en gang.

Tenk om vi bare hadde hatt menneskelig trøst å trøste oss med. Det hadde blitt trøstesløst. Men salig er den som kjenner ham som gir sann trøst. Om ham sier David i en salme: «Om jeg enn skulle vandre

i dødsskyggens dal, frykter jeg ikke noe ondt. For du er med meg. Din kjepp og din stav, de trøster meg» (Salme 23,4). Det er han som sier gjennom Jesaja: «Jeg, jeg er Trøsteren deres» (Jes 51,12).

Det er ham apostelen Paulus lovpriser: «Lovet være Gud og vår Herre Jesu Kristi Far, den Gud som gir all trøst»

«Gud trøster oss i all trengsel», sier apostelen. Hva er trengsel? Det er alt som gjør livet vanskelig, tungt, ubehagelig og smertefullt. Trengsel er all kroppslig og åndelig nød: Sykdom, fattigdom, hungersnød, sorger, bekymringer, ensomhet, angst, uro, synd, skyld og vond samvittighet.

I verden har vi trengsel, men også trøst. Takk til vår trofaste Herre og Gud som gir oss all trøst! Det er Gud som gir *all* trøst. Han trøster oss i *all* vår trengsel. Det betyr at vi alltid er på riktig sted hos Gud når vi trenger trøst. Uansett hva slags trengsel det skulle være, vil Gud trøste oss i den. «Som en mor trøster barnet sitt, slik vil jeg trøste dere» (Jes 66,13). Alt som trykker oss ned og gjør livet vanskelig, kan vi kaste på ham: «Kast alle deres bekymringer på ham, for han har omsorg for dere» (1 Pet 5,7). «Øs ut deres hjerter for ham» (Salme 62,9).

Det finnes trengsel som er verre enn fattigdom, hungersnød, sykdom

og all slags bekymringer som gjelder dette livets opphold. Det er trengselen som Paulus snakker om et annet sted: «Det gode som jeg vil, gjør jeg ikke, men det onde som jeg ikke vil, det gjør jeg. Jeg elendige menneske» (Rom 7,19.24).

Hvem kan trøste oss i denne trengselen? Også i sånn en trengsel finnes det mange elendige trøstere. Når noen bekjenner sin skyld til noen, får de gjerne høre: «Du må ikke være så hard mot deg selv. Det er da ikke så farlig. Andre er ikke bedre enn deg. Og dessuten: Gud tar det ikke så nøye.» Men alt dette er dårlig trøst. Ikke bare dårlig, men farlig trøst. Det fører i fortapelsen.

Men takk til Gud som gir oss all trøst. Også i denne trengselen har han trøst å gi. Denne trøsten er Jesus Kristus. «Ved Kristus flommer trøsten vår over» (vers 5, ordrett oversatt). For hvem er Kristus? Han er vår frelser. Han er vår stedfortreder. Han er vår rettferdighet. Han er soningen for våre synder, ja, ikke bare for våre, men for hele verdens. Han er løsepengen som betalte all vår skyld. Kristus ga sitt liv for oss på korset. Der ble han forlatt av Gud. Der fikk han ingen trøst av Gud. Han ble en trøstesløs forbannelse. Nettopp derfor finnes vår trøst i overflod. Gud trøster oss fordi Kristus ikke ble trøstet. Gud velsigner oss fordi Kristus ble en forban-

nelse for vår skyld. Gud tilgir oss all vår skyld fordi Kristus betalte all vår skyld. Gud har fridd oss fra straff fordi Kristus tok straffen på seg.

Ved Kristus finnes trøsten vår i overflod. «Som Kristi lidelser flommer over oss, flommer ved Kristus også trøsten vår over» (vers 5, ordrett oversatt). Med Kristi lidelser mener apostelen all slags lidelser som en kristen må lide fordi han er kristen og bekjenner seg som det. Det er forfølgelse, spott og hån.

Men den som lider for Kristi skyld, blir også trøstet ved Kristus. «Salige er de som blir forfulgt for rettferdighets skyld, for himmelriket er deres» (Matt 5,10). «Den som bekjenner meg for menneskene, vil også jeg bekjenne for min himmelske Far» (Matt 10,32). Og Paulus sier et annet sted: «Lider vi med ham, skal vi også få del i herligheten sammen med ham» (Rom 8,17). Sånn trøster Gud oss.

«Løvet være Gud som gir all trøst, som trøster oss i all vår trengsel.» Fra all vår trengsel er døden ikke unntatt. Gud vil trøste oss også i vår siste time, uansett når den skulle komme.

I Jerusalem levde en gammel

mann som het Simeon. Han ventet på «Israels trøst». Og da han holdt Israels trøst, det vil si Kristus, i armene sine, sa han: «Herre, nå lar du din tjener fare herfra i fred» (Luk 2,29). Dermed hadde han trøst med tanke på døden som ventet ham.

Denne trøsten gir Gud oss også. Han trøster oss ved Kristus, som ikke bare døde, men som også oppstod igjen. Dermed er det sikkert og visst at Kristus har vunnet evig liv for oss. Dermed kan vi fare herfra i fred. Vi kan sovne inn i fred med Gud og evig liv hos ham.

Denne trøsten gir Gud oss i sitt ord: «Det er min trøst i nøden at ditt ord gir meg liv» (Salme 119,50). «Vi skal ha håp gjennom den tålmodighet og trøst som skriftene gir» (Rom 15,4). For ved Ordet kommer Trøsteren, Den Hellige Ånd, til oss.

«Løvet være Gud som trøster oss i all vår trengsel.» Han trøster oss for vår egen del, men også for andres del. «Han trøster oss i all vår trengsel, så vi kan trøste dem som er i all trengsel.» Vi blir trøstet for å kunne gi trøsten videre til andre. Gud gjør oss til trøstere. Han har gitt oss oppgaven å trøste mennesker som er i trengsel.

Nettopp derfor lar han oss selv gå gjennom trengsel. Paulus sier: «Har vi trengsel, er det for deres trøsts og frelses skyld.» Trengsel gjør oss utholdende. Trengselen får oss til å se hvor stort behov vi har av Guds trøst. Den får oss til å søke Guds trøst, som han gir i sitt ord. Fylt av denne trøsten blir vi så i stand til å trøste andre i deres trengsel.

For hva slags trøst skal vi trøste dem med? Apostelen sier: «Med den trøst, som vi har blitt trøstet med av Gud.» Det er trøsten fra Gud, som han gir oss i sitt ord. Det finnes mennesker rundt oss som også er i trengsel og trenger den sanne trøsten som bare Guds ord kan gi. Det finnes mennesker som er syke, døende, ensomme, triste og anfektet.

Det finnes mennesker som sørger over syndene sine. Dem skal vi trøste med at syndene deres er tilgitt. Gud trøster oss med at våre synder er tilgitt, så vi kan trøste andre med at deres synder er tilgitt. Han åpner opp himmelen for oss, så vi kan åpne opp himmelen for andre.

Altså takk til Gud som trøster oss i all vår trengsel, så vi kan trøste dem som er i all trengsel med den trøst vi har blitt trøstet med av Gud. Amen.

Biblicum – tidsskrift for bibelsk tro og forskning

Biblicum er et svensk teologisk tidsskrift som virkelig løfter fram Bibelen. Tidsskriftet viser hvor uholdbar den moderne og overflatiske bibelkritikken er.

Det inneholder også utblikk over det som skjer i kristenheten og svarer på lesernes spørsmål om Bibelens rette tolkning.

Bestilles her:

<http://forlag.biblicum.se>

Hvor vi *ikke* skal gå for å få vite noe om framtiden

AV EGIL EDVARDSSEN

I forrige del av dette bibelstudiet om de siste tider, så vi at vår eneste sikre kilde til kunnskap om framtiden, er Bibelen. I sitt ord har Gud åpenbart det han vil vi skal vite om framtiden og om de siste tider. Likevel fins det mange som har stått fram og påstått at de kan se inn i framtiden og fortelle oss noe om den. Innenfor den alternative bevegelsen fins det gode eksempler på slike, men også innenfor den synlige kirken. Bibelen advarer oss mot å gå til slike falske kilder til kunnskap om framtiden.

- Vi skal ikke oppsøke *det okkulte* for å få vite noe om framtiden. Djevelen og de onde ånder kjenner ikke framtiden. Det gjør bare Gud. Gud forbyr oss å ta kontakt med den onde ånde verden.

5 Mos 18,10-12: «Hos deg må det ikke finnes noen som lar sin sønn eller datter gå gjennom ilden, ikke noen som tar varsler, ingen tegntyder, spåmann eller trollmann, ingen som utfører besvergelses, spør gjenferd eller spådomsånder til råds eller søker hjelp hos de døde. For Herren avskyr alle som gjør dette, og det er på grunn av dette avskyelige at Herren din Gud tar landet fra dem og gir det til deg.»

- Vi skal ikke søke informasjon om framtiden i *astrologi* og *horoskoper*. Troen på at planetenes og stjernenes posisjon på himmelen har innflytelse på våre liv her på jorden, er en overtro som allerede fantes i det gamle Babylonia og ble fordømt av profeten Jesaja.

Jes 47,13-15: «Nå får de komme og frelse deg, de som deler inn himmelen, gransker stjernene og måned for måned varsler hva som skal hende deg. Se, de blir som halm, ilden brenner dem opp. De kan ikke berge livet fra

flammene. Dette er ikke glør til å varme seg ved, bål til å sitte foran! Slik går det med trollmennene som du har slitt for fra du var ung. De vingler hver til sin kant, det er ingen som frelser deg.»

«Det er forunderlig hva mennesker kan få seg til å tro på så lenge det ikke står i Bibelen» (Siegbert Becker, «Wizards That Peep», s. 11. Denne boken har et meget nyttig kapittel om astrologi og horoskoper. Kan bestilles fra online.nph.net).

Såkalte «nye» profetier må prøves

Fins det mennesker som har profetisk gave i dag? Det vil si, fins det mennesker i dag som er i stand til å forutsi framtiden og som kommer med profetier som i ettertid viste seg å være sanne? Bibelen gir oss to tester som alle som påstår at de kommer med nye åpenbaringer fra Gud, må bestå:

- Stemmer den påståtte nye åpenbaringen overens med Guds egne åpenbaringer i Bibelen? Såkalte nye åpenbaringer må testes på Guds ord, for Gud kan ikke motsi seg selv. Dersom det nye budskapet ikke stemmer overens med Guds ord, kan det ikke være fra Gud.

Jes 8,19-20: «Når noen sier til dere: Søk til dødningsgemaner og spåmennene, som hvisker og mumler! – da skal dere svare: Skal ikke et folk søke til sin Gud? Skal en søke til de døde på vegne av de levende? Til ordet og til vitnesbyrdet! – Dersom de ikke taler i samsvar med dette ord, så er det ingen morgenrøde for dem.»

- Går de såkalte nye profetiene i oppfyllelse? Dersom en person virkelig er en Guds profet, må hans forutsigelse gå i oppfyllelse, for Gud kan ikke lyve eller bedra.

5 Mos 18,21-22: «Det kan hende at du sier i ditt hjerte: 'Hvordan vet vi at et ord ikke kommer fra Herren?' Hvis profeten taler i Herrens navn, men det han forkynner, ikke skjer og ordet ikke går i oppfyllelse, da er dette et ord som ikke kommer fra Herren. Profeten har talt det egenrådlig. Du skal ikke være redd for ham!»

Jer 28,9: «Når en profet profeterer fred, må ordet til profeten gå i oppfyllelse for at en kan vite at han virkelig er en profet som Herren har sendt.»

- Ett eksempel på en person som har påstått å ha profetisk gave, er den amerikanske astrologen og synske kvinnen Jeane Dixon. På siste halvdel av 1900-tallet kom hun med regelmessige profetier. For eksempel i september 1976 profeterte hun at Gerald Ford skulle slå Jimmy Carter i presidentvalget i november samme år. Carter vant, som kjent. Så selv om hun altså hadde 50/50-sjanse til å få rett, tok hun feil. Og det skjedde veldig ofte. Hun profeterte også at en politisk og religiøs leder skulle bli født i Midtøsten i 1962. Han skulle stå fram på 80-tallet og bli fullt og helt anerkjent i 1999. Han skulle samle hele verden i én universell religion. Jeane Dixon døde i 1997, og profetien hennes gikk ikke i oppfyllelse, som vi vet. Ved disse falske profetiene viste Jeane Dixon at hun ikke var en profet som var sendt av Gud. Jeane Dixon er ikke enestående i historien. Det har funnes – og finnes fortsatt – utallige mennesker som har påstått å kunne se inn i framtiden. Jeg vet ikke om noen som har klart å bestå Bibelens to tester (se ovenfor) for hver eneste profeti de har kommet med. Det kan hende at de har hatt flaks og tippet riktig en og annen gang, men det betyr ikke at de er sanne profeter, sendt av Gud, som er i stand til å se inn i framtiden.

- Den profetiske gave, som nevnes blant Åndens gaver i 1 Kor 12,10, synes å ha tatt slutt i kirken i og med fullføringen av Bibelen og apostlenes død i løpet av det første århundre. Etter at kirken fikk apostlenes og profetenes lære samlet i Bibelens bøker, var det unødvendig med såkalte nye profetier. Og vi skal huske på Jesu formaninger til alle kristne:

Matt 24,11: «Mange falske profeter skal stå fram og føre mange vill.»

- Alle som hevder at de er profeter, skal prøves. Om de påstår at det de sier, er Guds ord, må de prøves på Guds ord. For Gud kan ikke motsi seg selv. Om profetiene ikke stemmer med Guds ord, skal de forkastes.

1 Joh 4,1: «Mine kjære, tro ikke enhver ånd! Prøv åndene om de er av Gud! For det er gått mange falske profeter ut i verden.»

Ikke legge til – ikke trekke fra

- Bibelen er vår eneste sikre kilde til kunnskap om framtiden. Vi skal ikke forandre det bibelske budskapet verken ved å legge noe til eller trekke noe fra.

Åp 22,18-19: «Jeg vitner for enhver som hører ordene i denne profetiske boken: Om noen legger noe til, skal Gud legge på ham de plagene som det er skrevet om i denne boken. Og om noen trekker noe fra ordene i denne profetiske boken, skal Gud ta fra ham hans del i livets tre og i den hellige byen, som det er skrevet om i denne boken.»

5 Mos 4,2: «Dere skal ikke legge noe til det jeg befaler dere, og ikke trekke noe fra, men holde budene fra Herren deres Gud som jeg gir dere.»

- Det skjer ofte at mennesker utelater ord i Bibelen, som for eksempel innen moderne bibelkritikk. Når det gjelder det som har med de siste tider å gjøre, er det derimot kanskje en mye større fare at mennesker vil legge til Bibelen og komme med egne spekulasjoner og lærer, noe vi skal se eksempler på i dette bibelstudiet.

Løfter om velsignelser

- Gud har lovet å gi oss gode ting i framtiden. For den som tror på Jesus Kristus, er læren om endetiden ikke skremmende og ubehagelig, men oppmuntrende og styrkende.

1 Kor 2,9-10: «Det intet øye så og intet øre hørte, det som ikke kom opp i noe menneskehjerte, det som Gud har gjort ferdig for dem som elsker ham, det har Gud åpenbart for oss ved sin Ånd.»

Luk 21,28: «Når dette begynner å skje, da rett dere opp og løft hodet! For da skal dere snart bli satt fri.»

- Gud har også lovet å velsigne oss når vi hører og bevarer hans profetier i ordet.

Åp 1,3: «Salig er den som leser opp ordene i denne profetien, og salige er de som hører dem og tar vare på det som der står skrevet. For tiden er nær.»

Åp 22,7: «Og se, jeg kommer snart. Salig er den som tar vare på de profetiske ordene i denne boken.»

Jesu lignelser

Vil ikke Jesus at alle mennesker skal vende om og bli troende? Han sier jo i Markus 4,12: «for at de skal se og se, men ikke skjelne, høre og høre, men ikke forstå, så de ikke vender om og får tilgivelse.»

Før vi ser på dette bibelstedet i sammenhengen sin, skal vi se litt på Jesu lignelsers natur og felles formål.

Fortellinger som åpenbarer

Du har kanskje i likhet med meg lært deg denne enkle definisjonen av en lignelse: en jordisk fortelling som har en himmelsk betydning. Da Jesus fortalte lignelser, pekte han på noe som lytterne hans kjente til og forstod når det gjelder dette livet og sammenlignet deretter dette kjente med en åndelig sannhet som de naturlig nok ikke hadde noen kunnskap om.

Jesus snakket for eksempel om en bonde som sådde korn (Matt 13,1-9) eller en fisker som kastet ut et garn i sjøen (Matt 13,47-50). De som hørte på lignelsene kunne lett se det for seg. De visste hva det betyr å så, men siden brukte Jesus denne jordiske handlingen for å beskrive hva som kan skje i menneskers hjerter og liv når Guds Ord blir sådd. På en lignende måte visste disse menneskene at fiskere dro opp garn med fisker i. En del av fangsten var bra, mens en annen del var dårlig. Jesus brukte denne jordiske handlingen for å forklare hvordan de som tror og de som ikke tror skal skilles fra hverandre for alltid på den siste dagen. Jesu lignelser hadde det felles formålet å forbinde det kjente med det ukjente og gjennom det å åpenbare åndelige sannheter som ellers hadde forblitt ukjente.

Fortellinger som skjuler

Spørsmålet ditt henviser til en tid under Herrens virksomhet da disiplene spurte Jesus hvorfor han talte til mennesker i lignelser. Svaret hans synes å kreve en annen lignelse for å hjelpe oss å forstå. «Til dere er hemmeligheten om Guds rike gitt! Men til dem som er utenfor, blir alt gitt i lignelser, for at de skal se og se, men ikke skjelne, høre og høre, men ikke forstå, så de ikke vender om og får tilgivelse» (Mark 4,11-12 med sitat fra Jesaja 6,9-10).

Ikke misforstå Jesus. Han vil virkelig at alle mennesker skal bli frelst og lære sannheten å kjenne (1 Tim 2,4). Han vil ikke at noen skal gå fortapt, men at alle skal nå fram til omvendelse (2 Pet 3,9). Nøkkelen til å forstå Jesu svar er å innse hva han sier om mennesker som er «utenfor» Guds rike. De var mennesker som hadde hørt Jesu undervisning. De hadde fått en enestående anledning til å se og høre Guds Sønn tale til dem, men de fortsatte å gjøre hjertene sine harde for budskapet hans. Dermed lignet de på jødene på Jesajas tid: De hadde forherdet hjertene sine for budskapene som Guds profeter kom til dem med.

Til begge menneskegruppene med forherdede hjerter kom Gud med en hard dom: De skulle ikke lenger forstå hva han mente. Guds etterfølgere skulle forstå Ordet hans, selv lignelsene, gjennom Den Hellige Ånds opplysende kraft. Men disse Guds fiender som forherdet seg selv skulle gå bort fra Guds Ords skatter likt mennesker som ikke kan se gullbarrene i et bankhvelv.

Selv når Gud uttalte dommen som reaksjon på menneskers vantro, ble det sanne løftet hans i Ordet forkynt: Det [Ordet mitt] vender ikke tomt tilbake til meg, men gjør det jeg vil og fullfører det jeg sender det til (Jes 55,11). Så mektige er Jesu lignelser. De kan åpenbare sannheten for troende hjerter og skjule sannheten for forherdede hjerter.

*Ditt ord er
en lykt for
min fot og
et lys for
min sti.*

Salme 119,105

Prof. James Pope, Forward in Christ 7/2015

ROMERBREVET - KAPITTEL 7

Forholdet mellom loven og synden - Rom 7,7-13

AV EGIL EDVARDBSEN

I Rom 7,7-25 kommer Paulus nærmere inn på forholdet mellom loven og synden. Samtidig går han nå over til å tale i jeg-form. Hittil har han talt i vi-form.

Noen ganger kan det være effektivt for en som forkynner Guds ord, å tale i jeg-form i stedet for i vi-form. For dermed gjør han det klart at han selv er inkludert og at det han sier, er ting han har erfart personlig. Når Paulus her taler i jeg-form, gjør han det likevel ikke på en slik måte at vi som leser brevet hans, føler at det ikke gjelder oss. Vi forstår at det ikke bare er Paulus som har erfart det han skriver om, men alle troende. De erfaringene Paulus har gjort under loven, åpenbarer hvordan loven virker på alle troende.

Avsnittet kan deles i to deler:

- I vers 7-13 taler Paulus i *fortid*. Han taler om det *uomvendte* menneskes erfaringer under loven.
- I vers 14-25 taler han i *nåtid*. Han taler om det *omvendte* menneskes erfaringer under loven.

I det foregående avsnittet, Rom 7,1-6, har Paulus understreket sterkt den kristnes frihet fra loven. For noen kunne det kanskje virke som om det er noe negativt og

ufullstendig med Guds lov. Kanskje noen ville tenke som så at loven kanskje ikke er så bra.

Paulus forutser en slik reaksjon hos sine lesere og kommer derfor med et spørsmål i vers 7: «Hva skal vi så si? Er loven synd?»

Kanskje noen tenkte som så at dersom vi må frelses fra loven likeså vel som fra synden, er egentlig loven og synden identiske, med andre ord: Loven er synd. Eller noen kunne gjerne trekke den konklusjonen ut fra ordene i 5,20 og 7,5 at det er loven som er årsaken til synden. Men Paulus avviser en slik fornuftsløsning kontant: «Slett ikke!» I stedet er det slik, sier han, at «uten loven ville jeg ikke visst av synden. Jeg ville ikke visst hva begjær var, dersom ikke loven sa: Du skal ikke begjære» (vers 7).

Loven har altså en funksjon. Den har en god og viktig nytte. Den viser oss hva synd er.

Synden er alltid i hjertet. På grunn av den arv vi har fått av Adam, fins synden der også uten loven (Rom 5,12-13). Det er ikke loven som fremkaller synden. Det syndige begjæret som Paulus taler om, er syndens første utslag. Det er som røyken som vitner om ilden. Men først når loven kommer og

forbyr begjæret, merker vi den sterke makten i synden. Det er et ordtak som sier: «En vet ikke hvor mye vann det er i en bekk før en skal demme den.» Loven er som en demning som forsøker å hindre synden.

At Paulus først og fremst nevner det syndige begjæret, skyldes nok at det er så usynlig for andre og ofte også for oss selv. Det virker så lite og ubetydelig. Men når loven kommer og sier: «Du skal ikke begjære!» forstår vi plutselig hvor stort og kraftig begjæret er. Det vokser og sprenger demningene slik at det blir en syndens oversvømmelse av det.

Synden i hjertet lot seg ikke kvele av loven, og begjæret lot seg ikke hindre av budet. Tvert imot oppnådde bare budet å vekke begjæret. Paulus skriver: «Synden benyttet seg av budet og vakte all slags begjær i meg, men uten loven er synden død» (vers 8). Selve forbudet føles som en utfordring til begjæret.

Synden er som et sovende rovdyr. Den ser forholdsvis uskyldig ut der den ligger. Men om vi sparker til den og sier: «Kom deg vekk fra min mark!», får vi virkelig se hvor farlig den er.

La oss ta et eksempel: Om en nymalt benk i en park har et skilt hvor det står «NYMALT», vil det

garantert være noen som går bort til benken og tar på den for å kjenne om den virkelig er nymalt. Feilen ligger ikke i skiltet, men i menneskers nysgjerrighet og trang til å gjøre motsatt av det de får beskjed om. Men dermed blir det også slik at skiltet, som i seg selv var ment å være til hjelp og beskyttelse for menneskene, blir selve problemet. Det forårsaker at mange fingertupper blir hvite av maling.

Slik er det også med loven. Paulus sier: «Før levde jeg uten loven. Men da budet kom, fikk synden liv, og jeg døde» (vers 9-10). Budet vekker synden, og da får vi se hvor syndige vi er.

Det Paulus skriver om her, er selvopplevd. En tid levde han «uten loven» (gr. *choris nomou*). Det var et forholdsvis harmonisk og problemfritt liv, for synden var enda «død» i ham. Men så kom loven med sine bud. Og da våknet synden til liv.

Egentlig sier Paulus at han levde «uten lov» med «lov» i ubestemt form. På gresk mangler ordet bestemt artikkel. Dermed understreker Paulus at han i sitt tidligere liv som fariseer, mente at det ikke var noen spesifikk lov som gjaldt spesielle syndige tanker eller holdninger, som for eksempel begjæret. Jesus fordømte fariseerne for at de la stor vekt på de ytre handlingene, mens de glemte at Gud kjente til alle deres syndige tanker og begjær (Matt 23,25-28).

Fordi Paulus i sitt liv som fariseer mente at det ikke fantes noen spesifikk lov som fordømte det syndige begjæret, var hans syndige natur som «død» i den betydning at den var inaktiv. Men da han ble truffet av loven, ble synden vekket til live i ham.

Før hadde Paulus levd et sikkert og problemfritt liv uten loven. Men så kom loven og ødela alt. Han mistet sin sikre og selvtilfredse tilværelse. I stedet ble han en fortapt synder under lovens dom. Dermed opplevde han det som for vår tanke virker så selvmotsigende, nemlig at budet som har til hensikt å føre mennesker til livet (Rom 10,5), hadde den stikk motsatte virkning: «Det budet som skulle gi meg liv, viste seg å føre til død» (vers 10).

Det er altså synden som er problemet, ikke loven. Synden fører til alle slags bortforklaringer: «Det er jo så kjekt»; «Alle andre gjør det»; «Ingen vil ta skade av det»; «Det er nødvendig å gjøre det for å overleve i en hard verden»; osv. Men så kommer loven og konfronterer synderen med de rettfærdige konsekvensene av overtredelsene, døden (1 Kor 15,56; Rom 6,23). Dermed fører altså loven, som i utgangspunktet var ment å bringe liv, til død.

Paulus forklarer dette nærmere i vers 11: «For synden brukte budet til å bedra og drepe meg.» Synden er problemet, ikke loven. Synden fører oss i døden, ikke loven.

I vers 12-13 trekker Paulus konklusjonene av disse erfaringene som han har gjort. Spørsmålet var: «Er loven synd?» (vers 7). Slett ikke! Loven er syndens skarpeste motsetning: «Loven er altså hellig, og budet er hellig, rett og godt» (vers 12).

Selv det enkleste og minste bud i loven er hellig, rettfærdig og godt. Det fins ingenting i loven som er vondt. Guds vilje er alltid god. Det er ikke Guds skyld at det fins så mye synd i verden. Hadde alle mennesker fulgt loven, ville verden ha vært et paradis.

Men fortsatt fins det et problem her for oss: «Men er da det som er godt, blitt til død for meg?» (vers 13). Med andre ord: Har Guds gode bud skylden for dommen og døden? «Slett ikke! Det var synden som brukte det gode til å føre meg i døden,» skriver Paulus.

I loven har Gud vist oss syndens sanne karakter. Synden «brukte det gode (dvs. loven) til å føre meg i døden». «Slik skulle det bli klart hvordan synden er. Gjennom budet skulle synden vise seg å være over alle grenser syndig.»

Vi reagerer ikke på loven med takknemlig lydighet, men med fiendskap og trass. Slik gjør synden livets lov til en dødens lov for oss fordi vi stadig reagerer på den med overtredelser. På den måten får budet synden til å bli «over alle grenser syndig».

Men når synden dreper synderen ved hjelp av loven, er også dette en del av Guds plan. For det er nettopp dette Gud vil at loven skal utrette i oss. Den skal døde oss. Den skal avsløre oss. Den skal ta fra oss all tro på oss selv når det gjelder frelsen. Dette er lovens fremste hensikt. Men dermed kan evangeliet vise oss at vi bare kan bli frelst og få liv på en eneste måte, nemlig ved troen på Jesus, vår Frelser, han som oppfylte loven i vårt sted og tok på seg straffen for alle våre lovovertridelser da han døde på korset.

(forts.)

Nyttige internett-sider

Apostlene Peter og Paulus

Misereklag 28. Juni
Peter og Paulus er blant de aller mest kjente personene fra Det nye testamente. Begge ble
martyrskedet i Roma, og deres begravelse ble gjort til en minnetid i den katolske kirke. De ble
martyrskedet i Roma, og deres begravelse ble gjort til en minnetid i den katolske kirke. De ble

Den Lutherske Bekjennelseskirke

www.luthersk-kirke.no

LUTHERSKA BEKÄNNELSE- KYRKAN

Vi vill sprida glädjebudskapet om syndernas förlåtelse genom Jesus Kristus, som gäller alla människor.

Vi är en kyrka som tror, lär och bekänner att Bibeln är Guds ord och därmed helt pålitlig och ofelbar.

<http://www.bekannelse.se>

S:t Johannes församling
vill sprida evangeliet till så många som möjligt. Därför kan du här följa direktsända och inspelade gudstjänster, bibelstudier och föredrag.

<http://sanktjohannes.info>

Biblicum är en institution för bibelforskning och bibelundervisning, och det säregna med denna institution är, att den bygger på Bibeln som Guds inspirerade alltigenom tillförlitliga ord.

<http://www.biblicum.se>

Jesu bergpreken

av Egil Edvardsen

Jesu bergpreken er et av de mest kjente tekstavsnittene i Bibelen. Her finner vi blant annet de berømte saligprisningene, Fadervår og «den gylne regel».

Bergprekenen blir ofte sett på som et uttrykk for en ny og bedre lov der Jesus framstår som en ny lovgiver. Men Jesus kom ikke for å gi oss nye lover fra Gud. Han kom for å frelse oss fra våre lovbrudd. Formålet med dette lille bibelstudiet er først og fremst å vise hvordan Jesus i denne store talen gir Guds lov sitt rette åndelige innhold. Det gjør han i skarp kontrast til fariseernes og de skriftlærdes falske utlegning av loven.

Kr. 100,- + porto

Bestilles fra:

Forlaget Scriptura, Solåsv. 20, 4330 Ålgård

E-post: egil.edvardsen@luthersk-kirke.no

Den Lutherske Bekjennelseskirke

KIRKEMØTE 2017

Tema: «Vår lutherske arv»

Stemnestaden, Grinde – 28.-30. juli 2017

Fredag 28. juli

- 12.00 Lunsj
- 13.00 Foredrag v/Tor Jakob Welde: *Vår lutherske arv – Skriften alene*
- 15.00 Kaffemåltid
- 16.00 Korøvelse
- 17.00 Foredrag v/David Edvardsen: *Vår lutherske arv – Troen alene.* Parallelt: Barneundervisning
- 18.30 Kveldsmat
- 19.30 Kveldsgudstjeneste v/Egil Edvardsen

Lørdag 29. juli

- 08.30 Frokost
- 09.30 Morgenandakt v/David Edvardsen
- 10.00 Kirkemøte
- 12.00 Middag
- 14.00 Korøvelse
- 15.00 Foredrag v/Øyvind Edvardsen: *Vår lutherske arv – Nåden alene.* Parallelt: Barneundervisning
- 16.00 Kaffemåltid
- 17.00 Foredrag v/Stefan Hedkvist: *Den lutherske reformasjonen – et historisk overblikk*
- 18.30 Kveldsmat
- 19.30 Kveldssamling, Kveldsandakt v/Øyvind Edvardsen
- 20.30 Kveldskos med grilling og leker.

Søndag 30. juli

- 09.00 Frokost
- 10.00 Høymesse v/Tor Jakob Welde. Preken av Stefan Hedkvist.
- 12.00 Middag

Påmelding til Birger Kvilhaugsvik **innen 30. juni.** E-post: bk-kvilh@online.no - Tlf: 99046981

Døgnpris (inkl. alle måltider og losji):

Voksne: kr 625,-

Ungdom 12-15 år: kr. 460,-

Barn 4–11 år: kr. 335,-

Barn under 4 år: Gratis

Familier: Makspris kr. 2045,- pr døgn.

(Dette er priser med medbrakt sengetøy)

Leie av sengetøy: kr. 100,-

Ferdig oppredd seng: kr. 150, -

Priser for enkeltmåltider:

Frokost: 95,- Lunsj: 140,-

Kvelds: 95,-

Middag m dessert og kaffe: 175,-

Kaffemåltid: 45,- Brus: 30,-

Velkommen til kirkedag den 7. mai 2017

Utstein Pilegrimsgard

11.00 Gudstjeneste v/Tor Jakob Welde

13.00 Middag

14.30 Foredrag v/Egil Edvardsen: *Når ble Luther lutheraner?*

Middag koster kr 220 pr. person (kr 120 for barn under 12 år)

Påmelding til Kjell Petter Bakken **innen 28. april** – E-post: petter@omegatrikk.no eller tlf. 934 77 004

Liker du å gjøre en god handel eller et godt bytte? Alle husker vi vel gleden ved å bytte til seg noe som en manglet – enten det var frimerker, glans eller fotballkort.

Ta deg tid til å lese om verdenshistoriens største byttehandel:

Vårt problem:

Vi unnskylder oss.

– Jeg gjør så godt jeg kan ...

– Jeg er ikke dårligere enn andre ...

Er det bra nok? Nei, vi er skyldige innfor Gud.

For den som holder hele loven, men snubler i ett av budene, har gjort seg skyldig i å bryte dem alle.

Jakobs brev 2,10

Guds løsning:

Problemet vårt er løst med et fantastisk bytte.

Gud la våre synder på Jesus og ga Jesu fullkomne liv til oss.

Vi gikk oss alle vill som sauer, hver tok sin egen vei. Men skylden som vi alle hadde, lot Herren ramme ham. Jesaja 53,6

Som ett menneskes fall ble til fordømmelse for alle mennesker, slik fører ett menneskes rettferdige gjerning til frifinnelse og liv for alle. Romerbrevet 5,18

Guds gave:

Evig liv av nåde.

Syndens lønn er døden, men Guds nådegave er evig liv i

Kristus Jesus, vår Herre. Romerbrevet 6,23

Mottas ved tro:

Guds nådige gave skaper tro.

For av nåde er dere frelst, ved tro. Det er ikke deres eget verk, men Guds gave. Efeserbrevet 2,8

Les mer på www.luthersk-kirke.no/bytte